

- 14. Customized
- 15. Knowledge - based
- 16. Broker
- 17. Contractor
- 18. Mediating
- 19. Just for you
- 20. Just with you
- 21. Bottom Line

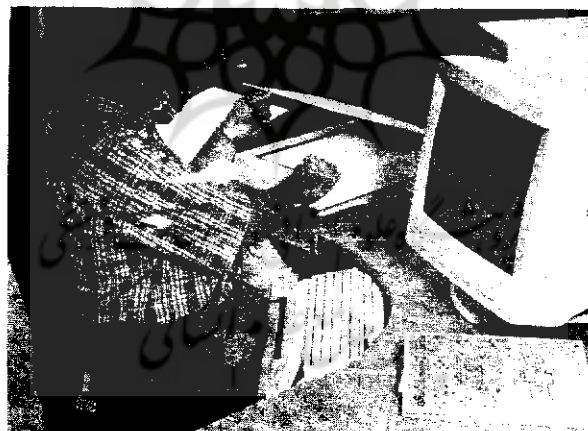
یادداشت‌ها

1. David R. Bender. "What's Special about Special Libraries?" Paper of the 64th IFLA General conference 1998.
2. Special Library
3. Data
4. Specialized Information
5. Special Libraries Association
6. Information Resource Center
7. Electronic scriptorium
8. Electronic scriptorium Corporate Intelligent Center
9. Information Exchange Center
10. Virtual Library
11. Online searches
12. Change Oriented
13. Value - added

رقابتی و تصمیم‌گیری‌های خط پایان ترازنامه‌های^{۲۱} تولیدی می‌کوشند. این مسیر، خط‌سیر کتابداران تخصصی در هزاره جدید است.

انجمن کتابخانه‌های تخصصی متعهد شده است که در تحول این حرفه بکوشد و ما چشم‌انتظار آینده‌ایم تا اعضای بین‌المللی خود را به‌سوی آن هزاره جدید با مهارت‌های تازه، گرایش‌های جدید، نیرویی تازه، رشد حرفه‌ای و مکانی برای تجسس و زیستن ویژه هدایت کنیم.

کتابخانه‌های کشور سوئد

نوشته: توماس لیدمن^۱
ترجمه: دکتر مهرداد نیکنام^۲

معانی آنها را حدس زد. مهمترین این سنگ نوشته‌ها در تانوم و بوهوسلان یافت شده است. یک تقویم سنگی بزرگ نیز در کازبرگ دیده می‌شود.

مسئله نوشتن در اثر تماس و برخورد با مردم اهل مدیترانه پیش آمد. حروف شکسته یونانی یا تغییر یافته‌ای از آن بکار گرفته شد تا روی اشیاء چوبی نوشته و نقر شود. این اشیاء چوبی را رانز

تاریخچه

حدود سه‌هزار سال پیش، پیشینیان مردم امروز سوئد از خود آثاری چون نوشته‌های نقر شده روی تخته سنگ‌های گرانیت باقی‌گذاشته‌اند که نشان‌دهنده وقایع آن زمان مانند کشتیرانی، شکار و کشاورزی است، به‌انضمام مسائل مذهبی و نیز جادوگری است. سنت‌های شفاهی و رای این وقایع از بین رفته‌اند و فقط می‌توان

کشور مشروطه سلطنتی سوئد در بخش شرقی شبه جزیره اسکاندیناوی و در شمال اروپا قرار دارد. این کشور از سوی غرب هم‌مرز نروژ و از شمال شرقی هم‌مرز فنلاند است. دریای بالتیک در شرق و دریای شمال در جنوب شرقی آن است. جمعیت این کشور تقریباً ۸,۵۵۹,۰۰۰ نفر است و ۴۴۹,۹۶۴ کیلومتر مربع مساحت دارد. زبان رسمی کشور سوئدی است.

می‌نامند و اولین بار در قرن چهارم میلادی پدید آمده است.

آشکارترین باقیمانده این آثار وجود ۳۰۰۰ سنگ نوشته در سراسر کشور است. سنگ نوشته بزرگی به ارتفاع ۴ متر در تالار کتابخانه دانشگاه لوند نگهداری می‌شود. از وایکینگ‌های سوئدی سنگ نوشته‌های بسیار و کنده‌کاری‌های فراوان روی اشیاء در موزه‌های مختلف به یادگار مانده است ولی فرهنگ کتابی سوئد را تشکیل نمی‌دهد. کتابها به همراه راهبان کاتولیک که از قرن نهم به بعد به مناطق دور دست شمال سفر کردند تا مردمان آنجا را به مسیحیت دعوت کنند، به سوئد وارد شدند.

اولین کتابخانه‌ها در کلیساها و صومعه‌ها تأسیس شدند تا نیازهای اطلاعاتی کشیشان را برآورده سازند. قدیمی‌ترین نسخه خطی وایکینگ‌ها که امروزه در کتابخانه دانشگاه لوند موجود است از سال ۱۱۲۳ آغاز گشته و قصد از نگارش آن ثبت تاریخ فوت افراد وابسته به کلیسای سن لورنتی بوده است. این کلیسا در واقع صاحب اولین کتابخانه سوئد می‌باشد.

علاوه بر کتابخانه‌های صومعه‌ها و کلیساها در لیسنکوپینگ، اسکساره، استرانگسناس و کتابخانه‌هایی با مجموعه بسیار غنی نیز در دیرها یافت می‌شود. کتابخانه کلیسای سن بریگت در قرون وسطی رشد کرد و بزرگترین کتابخانه در کشورهای اسکاندیناوی شد و بیش از ۱۴۰۰ نسخه خطی و کتاب داشت. این کلیسا در سال ۱۴۹۵ اولین چاپخانه را تأسیس کرد. اولین کتاب در سوئد در سال ۱۴۸۳ توسط یوهان استل چاپ شد.

کتابخانه‌های ملی

کتابخانه سلطنتی، کتابخانه ملی سوئد است. مجموعه اصلی این کتابخانه از مجموعه‌های

قدیمی پادشاهان سوئد فراهم آمده است. کتابخانه سلطنتی در سال ۱۶۶۱ به کتابخانه واسپاری تبدیل شد و از آن زمان نقش کتابخانه ملی را ایفا می‌کند. در سال ۱۹۸۷ کتابخانه دانشگاه لوند کتابخانه ملی امانی، برای مواد کتابخانه‌ای سوئدی گردید، ولی از سال ۱۶۹۸ بر اساس قانون حق مؤلف نسخه‌های واسپاری نیز به آن کتابخانه تحویل می‌گردد. نسخه‌های واسپاری فیلمها و مواد صوتی و تصویری به آرشیو حفاظت جهت نگهداری فیلم و مواد صوتی تصویری تحویل می‌شود. این آرشیو در سال ۱۹۷۷ تأسیس گشته است.

کتابخانه سلطنتی همچنین انتشارات خارجی را در زمینه‌های علوم انسانی و اجتماعی گردآوری می‌کند. در بخش نسخه‌های خطی کتابخانه بیش از ۲۱۰۰ متر قفسه وجود دارد که تأکید آن بیشتر بر نویسندگان سوئدی است و برندگان جوایز نوبل است. مجموعه کتاب‌های کمیاب کتابخانه نیز از ارزش بالایی برخوردار است.

فهرستگان کتاب‌های سوئد در سال ۱۸۸۶ بوجود آمد و امروزه کتابشناسی ملی این فهرستگان ماشینی شده‌اند و به صورت شبکه‌ای به نام LIBRDS (نظام اطلاعاتی کتابخانه‌ای) مورد استفاده هستند. این شبکه کار خود را از اوایل دهه ۷۰ آغاز کرد و اکنون مسؤلیت آن با کتابخانه سلطنتی است. از طریق ورود اطلاعات مشترک تا سال ۱۹۹۰ این شبکه ۲,۱۰۰,۰۰۰ رکورد کتابشناختی را ذخیره کرده است که از طریق پایانه‌ها قابل دستیابی است. بسیاری از کتابخانه‌ها اطلاعات کتابشناختی مربوط به کتابخانه خود را پیاده می‌کنند و در شبکه‌های محلی بکار می‌برند. در سال ۱۹۸۸ کتابخانه سلطنتی مسؤل برنامه هماهنگی بین کتابخانه تحقیقاتی در سطح ملی گشت و مسؤل تأمین

اعتبار مالی برای پروژه‌های تحقیقی شد که کاربرد فن‌آوری نوین را تشویق می‌کرد و اعتبار مالی در اختیار سازمانها قرار می‌داد و به این ترتیب بود که در سال ۱۹۸۴ نظام کتابخانه‌های مرکزی موضوعی پدید آمد. هدف این برنامه رشد کتابخانه‌ها است از نظر تخصصی و مجموعه‌های رسانه‌ها در نظام‌های مختلف که نیاز تحقیقات نوین را برآورده سازد. در اوایل دهه ۱۹۹۰ مراکز موضوعی در زمینه‌های کشاورزی، اقتصاد، پزشکی، روانشناسی و تعلیم و تربیت و تکنولوژی وجود داشتند.

کتابخانه سلطنتی یک نهاد دولتی است که زیر نظر وزارت امور فرهنگی و آموزش اداره می‌شود. مجموعه آن بالغ بر بیش از سه میلیون جلد می‌شود. آرشیو ملی در ۱۶۱۸ تأسیس شده است و مجموعه قبیل از قرون وسطی را نگهداری می‌کند که بالغ بر ۱۳,۰۰۰ قطعه پارشمن می‌شود. از ۱۹۰۶ مرکزی برای تمامی آرشیوهای دولتی بوجود آمد.

کتابخانه‌های دانشگاهی

کتابخانه‌های تحقیقاتی عمومی از شش دانشگاه و ده دانشکده تشکیل شده‌اند؛ از جمله کتابخانه‌های دانشگاهی در گوتبورگ (۱۸۶۱)، لیسکوپینگ (۱۹۶۹)، لوند (۱۶۷۱)، استکهلم (۱۸۷۷، ۱۹۷۱)، یومیا (۱۹۶۴)، و آپسالا (۱۶۲۰) همه این کتابخانه‌ها تحت پوشش قانون واسپاری هستند، به غیر از کتابخانه دانشگاه استکهلم که بخشی برای کتاب‌های پزشکی و تکنولوژی ندارد بقیه کتابخانه چند جنبه هستند. کتابخانه‌های دانشگاهی بخش مهمی از نظام کتابخانه‌های تحقیقاتی سوئد را تشکیل می‌دهند. این کتابخانه‌ها علاوه بر ارائه خدمات به افراد مؤسسه متبوع، موظف به ارائه خدمات به منطقه و از طریق امانت بین کتابخانه‌ای به سراسر کشور

هستند. در این کتابخانه‌ها به روی همگان باز است و همه اجازه استفاده از کتابها و منابع آنها را دارند.

کتابخانه‌های عمومی

اغلب کتابخانه‌های عمومی سوئد به زمان حرکت عمومی برای ایجاد کتابخانه به منظور آموزش عمومی یعنی قرن ۱۹ باز می‌گردد. از اواسط دهه ۱۹۳۰ تا اواسط دهه ۱۹۷۰ شهرداریها به تدریج این کتابخانه‌ها را تحت پوشش قرار دادند. و در مجموع حدود ۲۰۰۰ کتابخانه عمومی در سوئد وجود دارد که مجموعه آنها در کل بالغ بر ۴۶,۰۰۰,۰۰۰ جلد می‌شود.

کتابخانه‌های آموزشی

شهرداریها در قبال کتابخانه‌های آموزشی موظف هستند ولی تا سال ۱۹۸۹ آموزگاران، کارمندان دولت ملی بودند. اغلب مدارس کتابخانه دارند که مجموعه آنها روزآمد نیست و ۶ درصد مدارس فاقد کتابخانه می‌باشند. میزان امانت از ۲۸,۰۰۰,۰۰۰ در اوایل دهه ۱۹۸۰ به ۱۹,۰۰۰,۰۰۰ در پایان دهه کاهش پیدا کرده است و مجموعه کتابها از ۳۶ میلیون به ۳۳ میلیون در

همین مدت تقلیل یافته است. تقریباً دو سوم کتابخانه‌های مدارس کوچک هفته‌ای یک ساعت کتابدار دارند و اغلب کتابداران کتابخانه‌های آموزشی، آموزگاران هستند.

کتابخانه‌های تخصصی

کتابخانه بزرگ مرکزی پزشکی انستیتو کارولینسکا (KIBIC) در سال ۱۸۱۰ تأسیس شده است. این کتابخانه مسؤل بخش اعظم کار امانت بین کتابخانه‌ها در این زمینه در سوئد است. علاوه بر آن کتابخانه‌های تخصصی متعددی در سوئد وجود دارد که دارای مجموعه‌های غنی هستند. حتی بعضی از شرکت‌های بزرگ نیز کتابخانه‌های خوبی دارند. کتابخانه‌های تخصصی اغلب برای همه مردم قابل دسترس نیستند.

حرفه کتابداری

مدرسه علوم کتابداری سوئد که در سال ۱۹۷۲ تأسیس شده است مسؤل تربیت متخصص برای کتابخانه‌های عمومی و تخصصی است. این مدرسه هر ترم ۱۱۰ دانشجو می‌پذیرد که برای اخذ درجه لیسانس باید ۴ ترم کتابداری بخوانند و دو ترم دروس دیگر.

فارغ‌التحصیلان دوره‌های دکتری در رشته‌های دیگر می‌توانند به مدت دو ترم کتابداری بخوانند. انجمن کتابداران سوئد در سال ۱۹۱۵ بوجود آمده است و بیشتر سازمان‌های کتابداری عضو آن هستند و در پنج بخش سازمان یافته است و فصلنامه‌ای منتشر می‌کند. انجمن کتابداران سوئد عضو ایفلاست و کتابخانه سلطنتی سوئد عضو FID است.

یادداشت‌ها

1. Lidman, Tomas. "Sweden". *World encyclopedia of Library and information sciences*. PP. 801-805.

۲. عضو هیأت علمی کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

دریچه‌هایی رو به روشنایی

نوشته: کیومرث مرادی

کتابدار و مسؤل کتابخانه شماره ۲ دهلران

بدیهی است «کتاب» می‌تواند چراغی فرا راه انسان قراگیرد، تا او را به خورشید جاودان

لاجرم باید از سنگلاخ‌های رنج و جستجو بگذرد تا به کوچه باغ‌های همیشه سبز شعور برسد.

آدمی آن‌گاه که به دنبال چشمه‌های جوشان انسانیت می‌گردد، تا به کشف خویش نائل آید،